

Enligt sändlista

Beslut om utökning av naturreservatet Komosse i Jönköpings kommun, samt fastställande av skötselplan för hela naturreservatet

Beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808, MB) om en geografisk utökning av naturreservatet Komosse. Reservatets nya avgränsning framgår av bifogade kartor (bilaga 1a och 1b) och med de gränser som slutligen utmärks i fält.

Syfte, skäl och föreskrifter som anges i Länsstyrelsens beslut om bildande av naturreservatet Komosse den 25 maj 1984, dnr 11.121-3-71 (bilaga 2), ska gälla också inom den utökade delen av naturreservatet.

Länsstyrelsen fastställer, i enlighet med 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., bifogad skötselplan (bilaga 3) för hela naturreservatet Komosses långsiktiga vård.

Uppgifter om utökningen av naturreservatet

ADMINISTRATIVA DATA

Namn	Komosse
NVR-id	2001431
Areal	5,6 hektar (ha)
Beslut om Natura 2000	Nej
Kommun	Jönköping
Socken	Mulseryd
Lägesbeskrivning	ca 5 km nordväst om Mulseryds kyrka
Fastigheter	del av Norra Svinhult 2:10
Fastighetsägarkategori	enskilda
Gräns	Enligt karta, bilaga 1a. Gränsen är delvis inmätt enligt Naturvårdsverkets riktlinjer.

Förvaltare

Länsstyrelsen i Jönköpings län

BESKRIVNING AV OMRÅDET

Den del av naturreservatet Komosse som är aktuell för utvidgning är en äldre barrblandskog med gran, tall och björk. Genomsnittsåldern på granarna är 170 år. Skogen är bitvis relativt gles, det finns en del död ved och skogen är flerskiktad. Det förekommer en del kattfotslav, vågig sidenmossa och garnlav i området. Den aktuella utökningen är ca 5,6 ha stor. Efter utvidgningen är Komosses totala areal 1113 ha i Jönköping län.

Komosse är ett naturreservat som delas av Jönköpings län och Västra Götalands län. Det är ett mycket stort mosslandskap på det sydsvenska höglandet, beläget på 325-350 meter över havet. Komosse består av flera åtskilda högmossar. Den östra delen kallas Slättmossen och är den största mosseytan i området. Mossen är så gott som trädlös och ger ett ödsligt intryck. Strax söder om Slättmossen ligger ett stort gölområde bestående av ett 40-tal öppna vattenytor. Gölarna omges av flyt- och praktvitmossa med inslag av dystarr, sileshår och kallgräs och avvattnas i ett stort slukhål norrut under mossen där vattnet sedan mynnar ut i Hulubäcken norrut. På mossen vistas många våtmarksfåglar som ljungpipare, grönbena, brushane, småspov och storlom. Den öppna mossen övergår i en barrdominerad sumpskog som domineras av gran med inslag av björk och tall. Omväxlande med sumpskogarna finns även fastmark med barrskog.

Komosse är ett välbesökt naturreservat, här finns parkeringsplats och dass, en spångad vandringsled ut till fastmarksholmen Björnö. Det finns även ett mindre fågeltorn i reservatet.

BAKGRUND

I början av år 2020 fick Länsstyrelsen en förfrågan från Skogsstyrelsen om att utöka naturreservatet Komosse. Skogsstyrelsen hade registrerat en nyckelbiotop i samband med en avverkningsanmälan i gränsen mot norra delen av naturreservatet Komosse. Länsstyrelsen kontaktade markägaren i mars 2020 och inledde arbetet om att utöka naturreservatet.

Samråd enligt 25 och 26 §§ förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. har skett med Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen och Jönköpings kommun, vilka har tillstyrkt förslaget.

I augusti 2020 beställdes värdering från Landeum KB. I mars 2021 tecknades avtal om intrångsersättning med berörd markägare.

Förslag till beslut och skötselplan skickades på remiss den 20 maj 2021 till Jönköpings kommun, Skogsstyrelsen, Länsstyrelsen i Västra

Götalands län, Sveriges Geologiska Undersökning (SGU), Lantbrukarnas Riksförbund (LRF) och flera föreningar. Samtidigt förelades sakägarna att inkomma med synpunkter.

INKOMNA REMISSVAR

Remissyttranden har inkommit från Jönköpings kommun, Skogsstyrelsen, Länsstyrelsen i Västra Götalands län och en sakägare.

Jönköpings kommun och Skogsstyrelsen är positiva till utökningen av naturreservatet Komosse.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län och sakägaren har ingenting att erinra mot utökningen av naturreservatet.

SGU avstår från att yttra sig i ärendet.

Motivering

BESTÄMMELSER

Enligt 7 kap. 4 § MB får ett mark- eller vattenområde av länsstyrelsen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat.

Enligt 7 kap. 5 § MB ska i ett beslut om att bilda naturreservat skälen för beslutet anges. I beslutet ska också anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet, såsom förbud mot bebyggelse, uppförande av stängsel, upplag, schaktning, täkt, uppodling, dikning, plantering, avverkning, jakt, fiske och användning av bekämpningsmedel. En inskränkning får innebära att tillträde till området förbjuds under hela eller delar av året.

I 7 kap. 6 § MB anges att om det behövs för att tillgodose syftet med ett naturreservat, får länsstyrelsen förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla sådana intrång som att det inom området

1. anläggs vägar, parkeringsplatser, vandringsleder, raststugor, tältplatser, badplatser, sanitära inrättningar eller liknande anordningar,
2. bereds tillträde till mark för allmänheten där allmänheten annars inte har rätt att vistas,
3. utförs gallring, röjning, slätter, plantering, betesdrift, avspärning eller liknande åtgärder, eller
4. genomförs undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

I 7 kap. 25 § MB anges att vid prövning av frågor om skydd av områden enligt detta kapitel ska hänsyn tas även till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på skyddsbestämmelse i kapitlet får därför inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

I 7 kap. 30 § MB stadgas att föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom ett område som skyddas enligt detta kapitel och om ordningen i övrigt inom området får meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet. Föreskrifterna ska gälla omedelbart, även om de överklagas.

I 2 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. anges bl.a. att länsstyrelsen ansvarar i länet för områdesskyddet.

Enligt 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ska länsstyrelsen fastställa en skötselplan för ett naturreservats långsiktiga vård. En skötselplan ska ingå i varje beslut om bildande av ett naturreservat.

Länsstyrelsen får, enligt 22 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., meddela föreskrifter enligt 7 kap. 30 § MB.

Av 2 kap. 6 § MB framgår att för en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde ska det väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Bestämmelserna i 3 och 4 kap. ska, bl.a. vid prövning av frågor enligt 7 kap., tillämpas endast i de fall som gäller ändrad användning av mark- eller vattenområden.

Enligt 5 § förordning (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden m.m. ska den myndighet, som ska tillämpa bestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken i ett ärende, i beslutet ange om den prövade anläggningen, verksamheten eller åtgärden går att förena med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den för området gällande regionplanen eller kommunala översiktsplanen.

BEDÖMNING

Länsstyrelsen arbetar med genomförande av, de av riksdagen beslutade, miljömålen. Länsstyrelsens beslut om geografisk utökning av naturreservatet bidrar till att miljökvalitetsmålen "Levande skogar", "Ett rikt växt och djurliv" och "Myllrande våtmarker" kan uppfyllas.

Utökningen av naturreservatet Komosse prioriteras i enlighet med den strategi som finns vid urval av skogsområden för långsiktigt skydd (Strategi för formellt skydd av skog i Jönköpings län, 2020, Länsstyrelsens i Jönköpings län och Skogsstyrelsen). Större delen av den skog som är aktuell för utökning är registrerad som nyckelbiotop av Skogsstyrelsen. Skogen har högt värde på beståndsnivå, den utgör en del av en större skog-myrmosaik (Komosse naturreservat i Jönköpings län är drygt 1100 ha stort) som är en prioriterad skogstyp och den ligger inom ett kluster (ca 350 ha är skog inom Komosse naturreservat i Jönköpings län).

Utökningen ingår i ett område som är av riksintresse för naturvård.

Länsstyrelsen bedömer att de höga naturvärdena i den utökade delen motiverar ett skydd mot avverkning, borttransport av död ved och exploatering. Området ska därför skyddas som naturreservat. Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att bevara områdets barrnaturskog.

Länsstyrelsen har enligt 7 kap. 25 § MB avvägt föreskrifterna för området mot sakägares intresse och bedömer att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Utökningen av naturreservatet är förenlig med hushållningsbestämmelserna i 3 kap. MB och med den för området gällande översiktsplanen.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § MB för utökningen innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Ni kan överklaga beslutet

Detta beslut kan överklagas hos regeringen (Miljö- och energidepartementet) **genom skrivelse till Länsstyrelsen** – se bilaga med överklagandehänvisning.

Upplysning

Beslutet kungörs i länets författningssamling samt i berörda dagstidningar. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § MB träder i kraft den 25 februari 2022 och de gäller omedelbart även om de överklagas. Kungörelsen införs i Jönköpings-Posten den 3 februari 2022 vilket innebär att **ett eventuellt överklagande ska ha inkommit till Länsstyrelsen senast den 24 februari 2022.**

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsråd Johan Löwenadler Davidsson med naturvårdshandläggare Elinor Molinari som föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschef Gustav Enander och tillförordnad enhetschef Ingrid Camper medverkat.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på
www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilagor

- 1a Beslutskarta, detaljkarta
- 1b Beslutskarta, hela området
- 2 Beslut om naturreservatet Komosse inklusive karta, 1984-05-25
- 3 Skötselplan för naturreservatet Komosse
- 4 Sakägarförteckning
- 5 Överklagandehänvisning
- 6 Sändlista

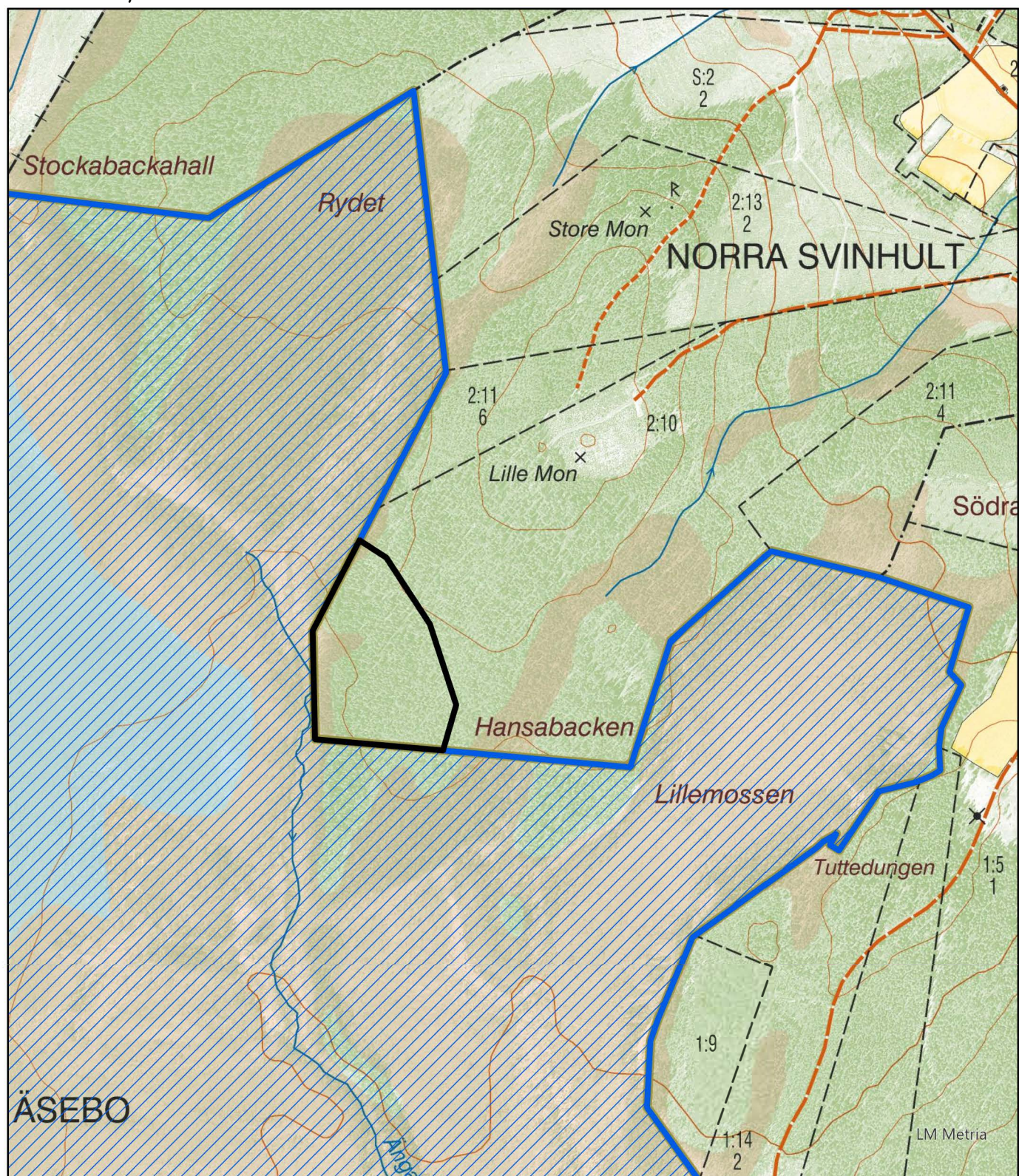
Utökning av naturreservatet Komosse

Bilaga 1a

Detalj-karta

Tillhör Länsstyrelsens beslut

2022-01-27, dnr 511-3598-2020

Skala 1:9000

0 45 90 180 Meter

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

 Utökning av naturreservat

 Naturreservatet Komosse

© Lantmäteriet Geodatasamverkan
© Länsstyrelsen Jönköping

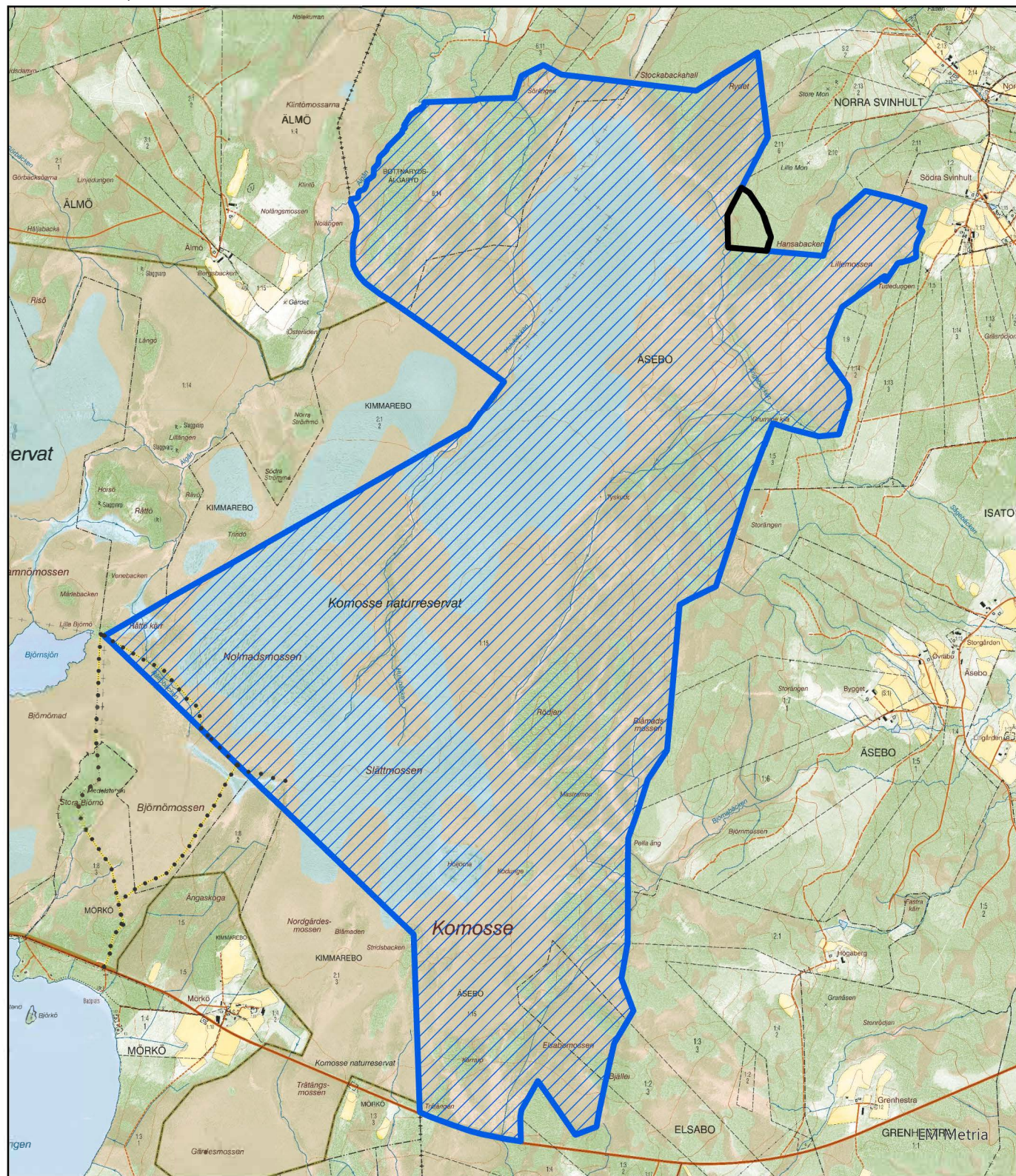
Utökning av naturreservatet Komosse

Bilaga 1b

Översiktskarta

Tillhör Länsstyrelsens beslut

2022-01-27, dnr 511-3598-2020

Skala 1:30 000

0 150 300 600 Meter

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

 Utökning av naturreservat
 Naturreservatet Komosse

Nrk-ekok

Bildande av naturreservat i Jönköpings kommun

Beskrivning av området

Benämning: Komosse
Kommun: Jönköping
Socknar: Bottnaryd och Mulseryd
Lägesbeskrivning: Ek kart: 7D 0e Kimmarebo
7D 0f Gethestra
6D 9e Bohestra
6D 9f Elsabo
Top kart: 7D Ulricehamn SV och SO
6D Gislaved NV och NO

Komosse är belägen inom höjdområdet på gränsen mellan Jönköpings och Alvsborgs län, omkring 25 km väster om Jönköping

Omfattning och gränser: Naturreservatet omfattar våtmarken Komosse och har markerats med streckad svart linje på den karta som hör till beslutet (bilaga A)

Areal: Totalarealen ca 1117 ha varav skog-bevuxen mark ca 250 ha

Fastigheter och markägare: Staten genom naturvårdsfonden, Svenska naturskyddsföreningen, enskilda personer (se förteckning)

Förvaltare: Domänverket

Grund för beslutet

Komosse har under flera decennier varit föremål för en omfattande vetenskaplig dokumentation bl a av geovetenskaplig, hydrologisk och biologisk natur. I samband med den fysiska riksplaneringen har Komosse redovisats som riksintresse för både den vetenskapliga naturvården och det rörliga friluftslivet. Området har också tagits upp på Europarådets lista över skyddsvärda myrmarker i Europa.

Länsstyrelsens beslut syftar till att för framtiden skydda områdets myr- och skogsmarker från mänsklig påverkan i form av främst täktverksamhet, dikning och skogsavverkning.

1984-05-25

11.121-3-71

Länsstyrelsen anser att området bör särskilt skyddas på grund av dess betydelse för kännedomen om landets natur, dess märkliga beskaffenhet och dess betydelse för allmänhetens friluftsliv.

MED STÖD AV 7 § NATURVÅRDSLAGEN (1964:822) FÖRKLARAR LÄNSSTYRELSEN DET OMRÅDE SOM PÅ BIFOGADE KARTA UTMARKTS MED STRECKAD SVART LINJE SOM NATURRESERVAT

Föreskrifter för naturreservatet

För att trygga ändamålet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen (1964:822) samt 9 § naturvårdsförordningen (1976:484) att nedan angivna föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser skall gälla för området.

A. Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen angående inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att nyttja fastighet inom reservatet

---

Utöver vad som gäller enligt andra författningar är det förbjudet att

1. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi eller yt- och dräneringsförhållanden, såsom att gräva, spränga, muddra, borra, schakta, dika, dämna, dränera, utfylla, tippa, plöja eller utföra annan markbearbetning,
2. använda kemiska bekämpningsmedel,
3. tillföra växtnäringsämnen,
4. anordna upplag,
5. avverka skog, röja eller beskoga mark,
6. upparbeta döda träd eller vindfällan,
7. uppföra helt ny byggnad eller annan anläggning,
8. anlägga väg, stig eller parkeringsplats,
9. dra fram mark- eller luftledning,
10. uppföra stängsel eller annan hägnad,
11. framföra motordrivet fordon med undantag för körning i samband med transport av fälld älg,
12. utnyttja mark för betesdrift.

1984-05-25

11.121-3-71

Förbuden skall inte utgöra hinder mot naturvårdsförvaltarens skötsel och vård av området, såsom underhåll av befintlig vandringsled och rastplats samt mätningar och underhåll av befintliga anläggningar för hydrologisk forskning.

Förbuden skall ej heller hindra underhåll av befintliga jakt-torn och skjutgator, vilka markerats på karta i skötselplanen.

B. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen angående markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till mark i reservatet förpliktas tåla under punkt D angivna åtgärder.

C. Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom området

Utöver vad som gäller enligt andra författningar är det förbjudet att

1. plocka eller gräva upp växter, bryta kvistar eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar,
2. tälta eller ställa upp husvagn,
3. göra upp eld annat än på särskilt anvisade platser,
4. framföra motordrivet fordon,
5. rida,
6. medföra ej kopplad hund annat än i samband med jakt,
7. anbringa skylt, affisch eller därmed jämförlig anordning
8. anordna orienteringskontroller eller snitsla spår,
9. störa djurlivet genom t ex närgången fotografering vid boplats.

D. Bestämmelser enligt 9 § naturvårdsförordningen om naturvårdsförvaltningen

Syftet med naturvårdsförvaltningen skall vara att bevara området som orört myrkomplex.

1. Naturreservatet skall skötas enligt anvisningar i skötselplan. Förslag till skötselplan skall upprättas av naturvårdsförvaltaren samt underställas länsstyrelsen för fastställelse efter samråd med naturvårdsverket och berörda markägare.

1984-05-25

11.121-3-71

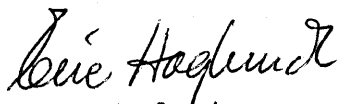
2. Naturvårdsförvaltare är domänverket.
3. Naturvårdsförvaltaren skall fortlöpande samråda med markägarna och länsstyrelsen.
4. Naturreservatet skall genom naturvårdsförvaltarens försorg utmärkas enligt svensk standard och de anvisningar som utfärdats av statens naturvårdsverk.

Besvärshänvisning enligt bilaga B.

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövding Gösta Gunnarsson jämte ledamöterna Ingvar Andersson, Nässjö, Ingvar Andersson, Värnamo, Börje Björklund, Lars Isaksson, Rune Kling, Ewa Lilliegren, Thage Mårtensson, Lars Sjöholm, Karl-Axel Svenningsson, Hans Söderhorn och Sören Öholm samt inträdande suppleanterna Lars Axeheim och Sven Toll.

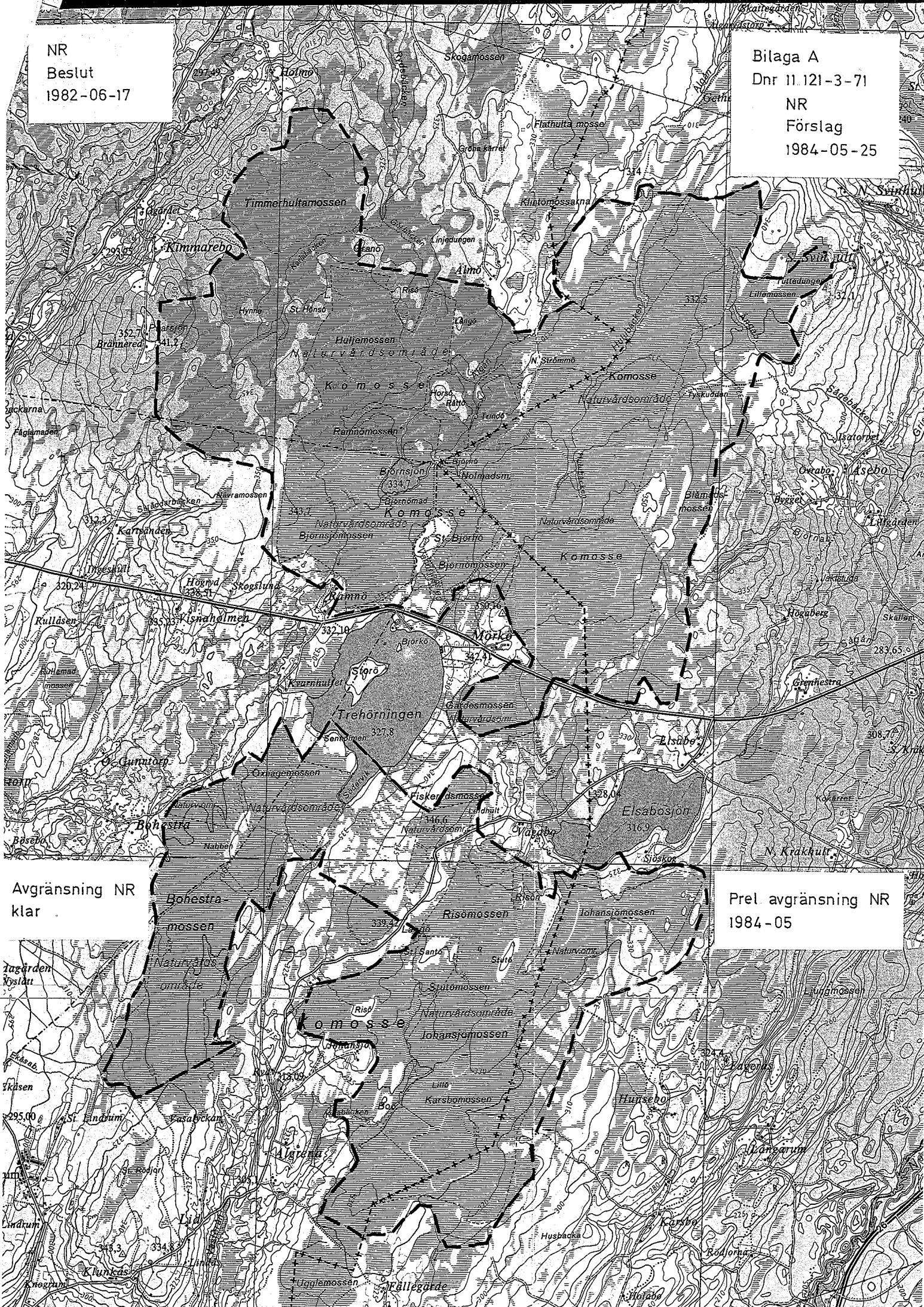
I den slutliga handläggningen deltog även byråchef Lars-Axel Glimberg, tf länsarkitekt Helena Agerman, avdelningsdirektör Eric Haglund, föredragande, överlantmätare Bo Hansson, förste länsnotarie Stefan Hirsmark, länsantikvarie Per-Olof Ringquist och naturvårdsdirektör Sven Åke Svensson.

Gösta Gunnarsson

Eric Haglund

NR
Beslut
1982-06-17

Bilaga A
Dnr 11.121-3-71
NR
Förslag
1984-05-25

Avgränsning NR
klar

Prel avgränsning NR
1984-05